

מישיבת לבוש

מעייני חיזוק וגאמונה מאוצרו של מרן הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

לענו וקחי נאמך
קול "אודיע אמונתך"
בארה"ק - 08-30-20-666
בארה"ב - 605-477-7011
בלאנראן 44-3003730634

קרבנה
אל נפשי

שאלות המוגשות
לפני מו"ר שליט"א
נפשי
בשאלתי

תחיית החלום-הזה

תועלת מזה חוץ מלשרוף לעצמו את החיים לריק...
"כשאדם הראשון אכל מעץ הדעת גרם מיתה לעולם. אמנם חוץ ממה שגרם לבני אדם שימותו. עוד זאת גרם בחטא, שכל העולם נהפך לעולם מת. שעד לאותה שעה היתה כל הבריאה מאוחדת עם השי"ת... אדם הראשון היה הנברא החשוב ביותר, שישב בין המלאכים כמלך בגדוד... אבל כשאכל מעץ הדעת נאמר "ביום אכלך ממנו מות תמות". וביאר בזה האר"י ז"ל. שאף שבמצאיות נשאר חי. אך בעצם מהותו היה אדם הראשון מת. וכדאי בזה"ק שבעת החטא איבד אדה"ר את כל סוד הבריאה, את כל יזו השכינה שהיתה לו ואת כל החכמה אלוקות שהיתה בו שעליה אמר השי"ת למלאכים 'חכמתו מרובה משלכם' ונשאר חכם פשוט בחכמת הפילוסופים. שהבין שכאשר מכים שני אנשים זה בזה יוצא ממנו האש ושאר חכמות אשר הם כנגד החכמה דקדושה, והרי זה נקרא חכמה דמיתה לפי שהיא חכמה דהאי עלמא" (שם).

חוץ ממה שגרם לבני אדם שימותו, עוד זאת גרם בחטא, שכל העולם נהפך לעולם מת

החכמות החיצוניות עוסקים כולם בפיתוח העולם החולף, נו ניחא לאותו חלק שהאדם משתמש בו כדי לרכוש חיי נצח, אך מה תועלת יש בהם כאשר האדם רואה בהם מציאות בפני עצמם, כאשר הוא עסוק בהם למעלה ראש כאותו עשיר בחלומו.

"הבעל דבר מרמה את האדם, וכדאי בזה"ק שהליליית והקליפות מצחקים בבני אנוש בעשירות של העוה"ז ולאחר מכן הם הורגים אותם רח"ל. והוה (הפירוט) "תמורת חיים מיתה" (מובא בארוכה בעמוד ג'), שגם המיתה הוא מין חיים, חיים שהם מיתה... והוה הענין של טומאת מת... שהיום כולנו בבחינת מיתה מצד טומאת מת... אמנם הגם שהיום אין לנו אפר פרה, תקנו לנו חז"ל שעכ"פ נאחו באמירת "פרשת פרה"... וכמ"ש "זאת חוקת התורה אשר צוה ה' - לאמר", שעכ"פ יאמרו את הפרשה של סתרת פרה, להמשיך טהרה זו בעולם..." (שם).

את ה"פרה אדומה", שהיא גילוי כ"כ מושלם של העוה"ז; בהמיות צבועה באותו צבע אדמוני של 'עשו הוא אדם' בן לביעל אשר לא עלה עליו עול - שרואה את ההתעסקות והשקיעה בעוה"ז כתכלית בפני עצמה - אותה עליו לשרוף ולהפוך לאפר. אוי אז נזכה להבחין גם מתוך החלום מהו ההבדל בין 'דמיון של חיים' למציאות של חיים - זו היא טהרה...

במפעל האדיר יושב לו בעל-הבית בתחילת השנה עם יועציו ועורכי חשבונותיו. מאות אלפי מוצרים (פראדוקטן) יוצאים מהמפעל בכל יום מימות השנה ומתפשטים ברחבי העולם, חובתו עתה להיות ער לכל החלטה... כל פרוטה הנידונת כאן מכפילה את עצמה במיליוני פרוטות של רווח או הפסד חלילה...

לא פלא שכאשר נכנס לפתע ידידו משכבר הימים כמעט ולא שת לבו אליו. בדיקו עכשיו בשעת דיון כה גורלי מצא לו הלה זמן לבקרו... מכל שכן כאשר הידיד החל לפתע לשאוג באזניו פעם אחר פעם: "אדוני, הנך שקוע בשינה עמוקה, תתעורר!!!"

ובעוד בעל הבית חוכך בדעתו איך להתפטר מאותו ידיד (חולה) נפשי... תפס הלה ספל-מים ובאחת הפכו על ראשו של בעל-הבית 'הטרוד' שטרטב עד לשד עצמותיו...

כאן פקעה סבלנותו של נכבדנו אשר באחת משך במצילה הסמוכה שהזעיקה את עושי רצונו לעצור את השוטה בדרכו למלא ספל מים נוסף... אלא שאז ננער לפתע הנגיד המפורסם ומבלי משים מצא את עצמו מוטל במיטתו תחת השראה של 'שישים במיתו' ועם טעם מריר שנותר מהדמיון המתוק שפרח ונעלם, וגם עם הזכרון על אותו ידיד שעכשיו כבר אינו נחשב בהכרח לשוטה.

"רבנו ראה פעם אברך אחד שהוא כסדר טרוד בעסקיו, שאלו רבינו מה הנך טרוד כל כך, וסיפר לו האברך כל המסחר שהוא עוסק בהם, הוציאו רבינו לשוק, ואז היה השוק מלא באנשים וחמורים. ואמר לו רבינו, הרואה אתה את השוק. בעוד חמישים שנה יהיו כאן אנשים אחרים וחמורים אחרים. ואני ואתה כבר לא נהיה בזה העולם" (אוי"א פורים, מאמר ג).

נתאר לעצמנו אדם שמשקיע את כל חכמתו במשך עשרים שנה בבניית מכונה (מאשין) לייצור אבנים טובות ומרגליות... דא עקא שחסרון אחד קטן להם, המרגליות הללו מחזיקים מעמד רק עשרים דקות. וכי ניתן לזלזל בחכמתו של המייצר הלה, בוודאי שלא, זו היא חכמה עצומה, אלא שההתעסקות בזה כסילות היא, שהרי בסופו של דבר אין לו שום

• שאלה • האם צדיקים היה להם גם כן נסיונות?

תשובה: מה הפירוש צדיק, שיש לו נסיון והוא ממליך את השי"ת ואינו שומע בקול היצר הרע המנוול. זה העיקר. זהו אמת לאמיתו. ואחר שעובר זמן הנסיון הוא כ"כ מאושר שזכה לעמוד בנסיון ולא היה שוטה וטיפש, רק עמד בנסיון כראוי. אדרבה, הצדיקים היה להם נסיונות קשים, כמה שהוא צדיק גדול יותר נתנו לו נסיונות גדולים יותר, וכשזכה לעמוד בנסיון נשאר בדרגת צדיק. בשביל זה באנו לעולם הזה, כדי לעמוד בנסיונות. בלי נסיונות אינו צדיק כלל.

• שאלה • מה צריך להיות המחשבה הראשונה כשמתעורר בבוקר משנתו?

מודה אני לפניך, זה המחשבה הראשונה. חס ושלום חס ושלום יש אנשים שלא החזירו להם את הנשמה. זה היה קל מאד שתצא נשמתו ולא יקום בבוקר, והנה 'החזרת בני נשמותי בחמלה, רבה אמונתך', זהו הדבר הראשון בבוקר. זהו תכלית הבריאה הוהדות ולהלל. לברך את השי"ת על כל דבר, הוהדות על כל דבר, כמה שאדם מודה ומהלל להשי"ת יותר ויותר, כך הוא זוכה להתקרב יותר ויותר להשי"ת. זהו נקודת הבריאה לדעת מהשי"ת ולהתקרב אליו.

הקב"ה רוצה שנעמול בתורה כדי להעביר את דרך לימודה לדורות הבאים

מתוך שיחת לחבורת חסידי באבוב הע"י - ו' אדר תשפ"ה

היה קם ממטתו והיה יוצא
לביהמ"ד של רבי מאיר
דן איידלס בנחלת שבעה
והיה לומד כמה שעות,
ואח"כ חזר לשיבה למטתו
ועשה עצמו כאילו השכים
בבוקר עם כולם.

איני זוכר בדיוק הדבר הזה, אני רק זוכר
את השמחת חיים שלו, האהבת ישראל
שלו, היה אוהב ללמוד כמה שעות,
לקיים את התקנה שהנהיג רבי שלום נח
בישיבה, שחמש שעות הוא כמו תענית.

הוא הלך עם רבי שלמה אליעזר לבקר
אצל כל רבני ירושלים, ליטפישע רבנים
וחסידישע רבנים, וכולם קבלוהו בכבוד
הראוי לבגן של קדושים. וכן היה כמובן
אצל רבי מאטל סלאנימער, שהתגורר על
יד הישיבה.

מהו ענין מחיית עמלק בדורינו.

כפי הנראה שהרע שיש בתוכינו הוא
בגלל שהם עדיין לא נמחו מן העולם,
כל זמן שעמלק חי, יש בנו רע, ככה זה
נראה. בשעה שימחה הרע מן העולם,
יהיה התגלות אלקות אמיתית בעולם.
כך קבלנו.

השי"ת יעזור לכם להיות תמיד בשמחה
ואושר, תזכו לשמירת הברית במסירות
נפש ממש ממש, זהו הנקודה הראשונה
של היהדות, ושמרתם את בריתי, כך אמר
הקב"ה למשה רבינו לפני קבלת התורה,
שיהיה לכם מסירות נפש על זה, ואז
תזכו גם למסור נפש בעוד הרבה דברים,
הדבר הראשון הוא ענין הקדושה.

אדם צריך לרחם על עצמו, הרחמנות
הגדולה ביותר שהוא אכזר על עצמו
ואינו הולך אחר תאות לבו, עי"ז הוא
מאושר בעו"ז ובעו"ב, זוהי הרחמנות
הגדולה ביותר על עצמו שהוא מתאכזר
שלא לשמוע בקול הבעל דבר, אין לך
רחמנות גדולה מזו, רחמנות נצחית על
עצמו, בזה ובבא.

השי"ת יברך אתכם שתהיו תמיד שמחים
ומאושרים ותעבדו את השי"ת בשמחה
רבה, ללמוד בשמחה ולהתפלל בשמחה,
ולהעביר את היהדות לבניכם ובני בניכם
עד סוף כל הדורות. עליכם עומד כל
הדור, יש לכם אחריות ללמד את הדור
החדש איך יהודי כשר צריך להתנהג, עם
מדות טובות ותפילה בכונה, אשריכם.

בשבוע הבא היארציית של האדמו"ר רבי נפתלי באבובער ז"ע

אני זוכר כשהוא הגיע לארץ ישראל, אחר
שהרגו את אמו הי"ד, אמנם לא סיפרו לו
שהיא נהרגה אלא שהיא נסתלקה.

הוא היה טייערע נשמה, בעל לב טוב
מופלא, היינו מתפלאים כי הוא היה עדיין
נער צעיר וכבר ידע כל דרכי החסידות
וכל העניינים. גם כבר ידע שיש התנגדות
על ברסלב, ושחסידי צאנו דווקא כן אחזו
מברסלב, הכל הוא ידע.

העיקר היה לו מדות, מדות טובות מאד,
לא דיבר על אף אחד. היה משבח את
כולם. והוא הלך לבקר אצל כל גדולי
הדור, הלך לבקר עם רבי אשר זעליג
אצל רבי שלום נח, ועוד רבנים, כמעט
אצל כל גדולי ירושלים הוא הלך לבקר,
וקבלוהו בכבוד גדול.

הייתי מתפלא עליו שהוא היה נעיר
צעיר במיוחד, וכבר ידע כל הכללים של
חסידות ומדות טובות, זכותו יגן עלינו.

מה יכולים הבחורים החסידיים ללמוד מרבים בבחרותם?

מדות, מדות טובות. להיות טוב עין,
לשמוח בטובת חברו, וכמו שכתוב 'טוב
עין הוא יבורך' כשאדם שמח בשמחת
חברו, הוא עצמו מתברך.

הבחורים היה להם 'מבצע שובבי"ם' ולמדו שעות רצופות.

אשריכם אשריכם אשריכם, השי"ת יעזור
שיאיר לכם גישמאק בהתמדת התורה
תמיד. כשזוכים להתמיד בתורה, עוזר
השי"ת וטועמים טעם מתוק בתורה,
וצריך לקחת את הגישמאק הזה יותר
ויותר, ולהמשיך להתמיד בתורה, ולהבין
היטב את הלימוד.

הקב"ה רוצה מבחורים צעירים ואברכים
שידעו ויבינו את התורה כדי להעביר
את התורה לדורות הבאים לתלמידים
ולבנים, ללמד אותם איך ללמוד כראוי
גמרא, איך להבין את התוספות.

רבי לייבל סטמפל מלונדון מספר שזוכר כשהיה רבי נפתולצ'ע בחור צעיר עשה עצמו בכל לילה כהולך לישון עם כולם, אח"כ

לא תבערו אש

מי יוכל להעלות על הדעת ולומר כי יש לו איוו השגה
ותפיסה בחכמתו יתברך שמו, כביכול, כי הנה גם על כל
בריאת העולם הנגלית לעינינו נאמר "ה' בְּחִקְמָה יָסַד אֶרֶץ"
(משלי ג, ט), שבעולם הזה טמונה חכמה עצומה, כמו שאנו
רואים בהמון הפרטים ופרטי פרטים למיניהם, בדומם צומח
חי ומדבר, שהשי"ת מילא אותם בחכמות נפלאות הפלא
ופלא לאין מספר. ועם כל זה אמרו במסכת נדרים (דף
ח' ע"ב) על הפסוק "וְכָל דְרָגֵי אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ" (דניאל ד,
לב) - 'האי חירגא דיומא' ק'א' שמיה, ומבארם המפרשים
ש'חירגא דיומא' הוא האבק הנראה בוהרורי חמה, ונקרא
'ק'א', כי כנגד עצם חכמתו ית' כל חכמות הנראות בעולם
נחשבות כגריג' אבק הנוצץ מול קרני השמש נגד מקור
החכמה, ואילו התורה הקדושה היא עצם חכמתו יתברך,
וא"כ איך יתכן לזכות להשגה כל-דהו בתורה הק' שהיא
שכל ודעת עליון.

אמנם צרון תמים דעים ה' היה שאנו בני אנוש מישראל עם
בחורו, נוכל לקבל הבנה והשגה בחכמת התורה הק', לכן
הוריד אותה אלפי אלפים ורבי רבבות מדרגות לאין סוף,
עד שהלבישה למידת אנשים כערכנו, והכל רק מחסדו
וטובו ית' שחפץ להטעימנו מאותה חכמה אלקית אשר כל
חפצי העולם לא ישוו כנגדה.

אבל למעשה התורה הק' שאנו לומדים היא עצם חכמתו
ית', וכאשר אוהוים בה, אוהוים כביכול בבורא עולם, אלא
שהיא מכוסה בלבושים ובצמצומים רבים. אבל בפנמייתה
היא חכמת הבורא ית' עצמו.

כמו כן - מאיזה מקום עליון שהשתלשל וירד חכמת התורה
- היא נתלבשה בכ"ב אותיות, בתיבות ובפסוקים ובפרשיות
באופן שאפשר גם להסביר לתינוק בעברי-טייטש פירוש
הפסוקים הקדושים שהם שכל עליון בהתלבשות, כגון
הפסוק הקדוש "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ" (בראשית א, א), או לקרב להבנתו את הפסוק הקדוש
"לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" (שמות לה, ג), עד
שהתינוק עצמו יוכל לפרשו בפיו.

(דרשת הכנה לשבועות שנת תשס"ב לפ"ק)

שבת שבתון לה'

פעם נפלה בדעתי הסיבה שנודמן סספרו (של הגה"ח רבי
אפרים קראקאבסקי זצ"ל) נקרא "עונג שבת" דווקא. כי
רבינו הק' בליקו"מ (תנינא סי ע"ב) כתב: תענוג עוה"ב אי
אפשר לנו להשיג עכשיו, מחמת שאנו בגבול, ודבר שיש
לו גבול אי אפשר לו להשיג תענוג עוה"ב הרוחני הבלתי
גבולי. וע"י הצדיק זוכין לקבל גדולה, ועיקר הגדולה היא
שפלות ועניות, שהיא בחי' בלתי בעל גבול. ולעתיד יקום
בתחיה החלק העניויות שיש לכל אחד, שהוא בחי' בלתי
גבול, וממילא עי"ז יזכה להשיג תענוג עוה"ב. וע"כ עונג
שבת שהוא מעין עוה"ב אמרו עליו חז"ל (שבת ק"ה): כל
המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים, היינו בלי
גבול, ועי"ז יחיו חיים נצחיים בבחי' בלי גבול. ע"ש היטב.

ואמרת על זה, מכיון שר' אפרמיל היה עניו בתכלית, לכן
זכה ששם ספרו הוא "עונג שבת", כי כפי המתבאר, עונג
שבת (נחלה בלי מצרים וגבולים) ועניויות, הם ענין אחד.

(יום ו' ניסן שנת תשכ"ז לפ"ק)

להחיות החיים

המטהרת מטומאה זו, שרק משה רבינו השיג את סוד הענין הנשגב הזה, וכמו שאמר השי"ת "להם חוקה ולך אינו חוקה". מהאר"י הק' איתא שהיום כולנו בבחינת מיתה מצד טומאת מת, ואמר האר"י שאע"פ שהטבילה במקוה מוסיפה טהרה, אך עם כל זה אין בכוחה לסלק את טומאת המת, אשר היא אין יורדת מאתנו. וכבר אמר החיד"א, שלפי ההשגות הנשגבות והנפלאות של האר"י הק' אי אפשר שילוד אשה ישיג השגות נפלאות כאלה ללא אפר פרה, אלא שאליהו הנביא הביא לו אפר פרה וטיהר אותו לגמרי מטומאת מת, ועל ידי כן היה בכוחו להשיג השגות נפלאות אלו, ולקבל זיו השכינה.

ובגודל השגותיו של האר"י הק' איתא, ששבת אחת ישן שלש שעות, ולאחר מכן אמר שכדי ללמוד מה שהשיג בעת שנתו יצטרך תלמיד ותיק ללמוד שמונים שנה, וא"א להשיג השגות אלו ללא אפר פרה. ואמר פעם האר"י הק', שכוח הראשונים להשתמש בשמות הק' ולעשות עליית נשמה, בא להם מזה שהיה להם אפר פרה והיו טהורים מטומאת מת.

ענינה הנשגב של קריאת פרשת פרה

והיום הגם שאין לנו אפר פרה, תקנו לנו חז"ל שעכ"פ נאחז באמירת פרשת פרה, ומשום כן תקנו לנו קריאת פרשת פרה אדומה, וכמו שנאמר "זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמור", שעכ"פ יאמרו את הפרשה של טהרת פרה, להמשיך טהרה זו בעולם, ואכן הצדיקים הגדולים, כפי גדלותו של כל צדיק כן המשיך יותר טהרה על ידי קריאת פרשת פרה.

ואמר פעם המגיד, שבתוך האפר פרה מוצאים אש, כי על ידי קריאת פרשת פרה נטהר האדם מטומאת מת, ועל ידי כן מתחילים להרגיש אש וחיות. כי הטעם שהמת הוא קר לפי שאין בו חיות, המצורע חשוב כמת לפי שאין בו חיות. וכבר אמר החפ"ז חיים, שאע"פ שהיום אין לנו נגעים בפועל בגשמייות, אבל הנשמה מקבלת נגעים, והאדם הופך למצורע בנשמתו ח"ו, ומצורע תרגם אונקלוס 'סגירותא', ואיתא בזה"ק (פר' תרע"ו) "סגירו דנהורא עילאה" - שהוא סגור ונפרד מחיות אלקים, לכן אין לו חיים והוא חשוב כמת. ודבר זה גורם לעצמו הבעל לשון הרע, שאין לו חיות, ובפרט כשבעולם שוררת מיתה גדולה כמו שאנו רואים בזמננו שירדה הטומאה של דור המבול ודור ההפלגה גם יחד, וכמעט שאין חיות דקדושה, והתיקון לזה הוא קריאת פרשת פרה.

(או"א פורים, מאמר ג)

רזין דרוזין, וזוה השיג שאריסטו היה כסיל גדול ביחס לחכמה האלקית שהוא קיבל מרבו האר"י הק'. וכי מה היה כל מעלתו שהיה לו ראש טוב והשיג חכמה דהאי עלמא, חכמות המנותקים מהשי"ת, ששרשם מעלמא דפרודא, והרי זה כסילות וטפשות, על מה אתה מכלה את זמנך לריק, והלא כל תכליתנו בזה העולם הוא לקנות חיים נצחיים.

רבינו ראה פעם אברך אחד שהיה טרוד בעסקיו למעלה ראש, שאלו רבינו, מה הנך טרוד כל כך. גולל האברך בפני רבינו את כל עניני המסחר שהוא עוסק בהם, הוציאו רבינו לשוק, ואו היה השוק מלא באנשים וחמורים, ואמר לו רבינו: הרואה אתה את השוק, בעוד חמישים שנה יהיו כאן אנשים אחרים וחמורים אחרים, וגם אני ואתה כבר לא נהיה בזה העולם, ומה יש לך לעסוק כל כך הרבה בעולם עובר כזה?!

” בעוד חמישים שנה יהיו כאן אנשים אחרים וחמורים אחרים, וגם אני ואתה כבר לא נהיה בזה העולם... ”

אבל הבעל דבר מרמה את האדם, וכדאיתא בזה"ק שהלילית והקליפות מצחקים בני אנוש בעשירות דהאי עלמא רח"ל, ולאחר מכן הם הורגים אותם. וזהו "תמורת חיים מיתה", שגם המיתה הוא מין חיים, חיים שהוא מיתה.

האדם צריך לדעת שכל הגשמייות שיש לו, יש לו להפכו לרוחניות, תורה ועבודה, דבקות וצדקה והודאה להשי"ת, ועל ידי כן נכלל גם הגשמייות בקדושה.

ומובא שעץ החיים ועץ הדעת הם שני אילנות מופלאים העומדים זה לצד זה הדומים זה לזה בצורה מפליאה, ואי אפשר להכיר מיהו עץ הדעת ומיהו עץ החיים, כי זה לעומת זה עשה האלוקים, כך שאפשר בקל לטעות בין החיים לבין המות. וכן גם יש לסטרא אחרא כח הפיתוי שהוא דומה מאד לקדושה, ולמעשה הרי זה מיתה, הבלי העולם הזה, כליון ואבדון. ענין זה גרם אדם הראשון על ידי חטא עץ הדעת, שהביא מיתה לעולם, שהעולם הפך והיה לעולם מת למרות שהוא נראה כעולם מלא חיים.

סוד טהרת פרה אדומה

וזה ענין של טומאת מת, והסוד של פרה אדומה

החטא גרם מיתה בחיים

כשאדם הראשון אכל מעץ הדעת גרם מיתה לעולם, אכן חוץ ממה שגרם לבני אדם שימותו, עוד זאת גרם בחטא, שכל העולם נהפך לעולם מת, שעד לאותה שעה היתה כל הבריאה מאוחדת עם השי"ת, ואו היתה בריאה נפלאה בריאה מלאת חיים, וכמו שכתב בפירוש הטי"ז על התורה, שאפילו הבעלי חיים היו ברואים נפלאים כמו בני האדם, ואדם הראשון היה הנברא החשוב ביותר, שישב בין המלאכים כמלך בגודו, ואיתא שזו היה נפלא, עד שאפילו חוה לא היתה יכולה להביט בפניו, וכל זה בא לו שחכמת חיים האירה את פניו.

אבל כשאכל מעץ הדעת נאמר "ביום אכלך ממנו מות תמות", וביאר בזה האר"י הק', שאף שבמציות נשאר חי, אך מהותו היתה כבר אדם מת, ואיתא בזה"ק שבעת החטא נעלם מאדם הראשון כל סוד הבריאה, ונסתלק ממנו כל זיו השכינה שהיה לו, ואבד את כל החכמה אלוקית שהיתה בו, כי תחילה אמר השי"ת למלאכים 'חכמתו מרובה משלכם', ולאחר מכן נשאר חכם פשוט בחכמת הפילוסופיא, שהבין שכאשר מכים שני אבנים זה בזה יוצא האש, ועוד חכמות זרות המכונים חכמה דמיתה לפי שהיא חכמה דהאי עלמא.

חיי המת וחכמות הכסיל

בספר יצירה איתא, "תמורת חיים מיתה תמורת חכמה אולת", ויש להבין מהו תמורת חיים מיתה, הלא תמורה פירושו שנוטלים ממנו דבר אחד ומחזירים לו דבר אחר, והלא מיתה היא רק העדר ולא מציאות, וא"כ רק נוטלים (חיים) ולא נותנים (מיתה). אלא על כרחך שמיתה הכונה שנותנים לו חיי תענוגי העולם הזה שהוא מצד הסטרא אחרא שהם שורש המיתה, והרי זה דומה למי שאוכל סם המות שהוא אמנם ערב לחיכו אבל הוא מיתה.

וכמו כן "תמורת חכמה אולת", ראה מה שכתב רש"י בריש משלי שמקדים: "כל דבריו דוגמות ומשלים; משל התורה באשה טובה, ומשל העובדי גלולים באשה זונה", ושם (ב. טו) "להצילך מאשה זרה", פירש רש"י "מכנסיה של אפיקורסות והיא המינות", וכן נאמר על כסיל או אויל או פתי שהם מרמזים על חכמות זרות, שהם בעצם חכמים אבל הם חכמים להרע, שעל ידי חכמה זו הם מאבדים את השי"ת, וסוף חכמה זו למיתה, ואין נשאר ממנה מאומה. וראיתי שמוהר"ח ויטאל מכנה בשערי קדושה את אריסטו - שכל העולם התפעל מחכמתו ומפילוסופיא שלו - "אריסטו הכסיל", לפי שהוא קיבל מרבו האר"י הק' השגות נפלאות,

ויעש את המנורה

(א, שמפרש: דודי נעשה לי, כמי שיש לו צרור המור (צרור ריח בשמים) בחיקו, ואומר לו, הרי לך צרור זה שיתן ריח, טוב מן הראשון שאבדת. כך הקב"ה נתרצה לישראל על מעשה העגל ומצא להם כפרה על עוונם, ואמר להם, התנדבו למשכן ויתכפר על זהב העגל, ע"כ.

ואע"פ שזוהו משמע שכל המשכן הוא תיקון על חטא זה, אבל ביחוד נכללו כל התיקונים בנרות ממש שהם נרות המנורה הטהורה להאיר אורות ולהשפיע השגות שאבדו ע"י חטא העגל, והביהמ"ק נקרא "אורו של עולם" (בבא בתרא דף ג ע"ב). ובמדרש (ב"ר ב, 1): "בית המקדש קרוי אור", כלומר עיקר התיקון הוא ע"י האור שבמשכן.

ועיין בלק"מ (ס" לח סעיף 1) בזה"ל: "ומשה זכה לאור התפילין כמ"ש בוהרר (בהשמה בראשית קנ"ו) כמו שנאמר: 'ויתנצלו כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימִי' (שמות לג, 1) דא תפילין, 'ומשה יקח את האֶהָל' (שם פסוק 1) שלקח אותן האורות. 'אהל' מלשון אור, מלשון (איוב כט, א) 'בְּהֵלוּ נֵרוֹ עָלַי רֵאשִׁי' ע"ש.

וכן על חוה שגרמה שאדם הראשון חטא מעץ הדעת אמרו במדרש (ב"ר סוף פי"ו והובא גם בוהר בראשית מה): היא כבתה אורו של עולם, לכן תקנו לנשים מצות הדלקת נר שבת קדש.

סיימת מכתבך עם המאמר בלקו"מ (סימן 208): "מי שרוצה לחדש חידושי דאורייתא שיש בהן ממש, הוא צריך לבכות מקודם", אשרינו שזכינו לדעת מחידושי ותורות כאלו וואס עס איז דורך געשווייניקט געווארן מיט אזעלכע הייליגע טרערן [שנשטפו בדמעות קדושות כאלו].

ידידך וחברך הדורש שלומך וטובתך לנצח

יעקב מאיר

על ענין מה שהקשית על הפי' של הליקוטים על התורה בפי' בהעלותך (שהדלקת המנורה היתה תיקון על חטא העגל), מהיכן ידעו ישראל שמצות הדלקת המנורה הוא תיקון על פגם העגל. ע"ז תדע שכל מה שאנו מוצאים בחז"ל, הענינים ההם אינם חדשים שחידשו מעצמם, אלא הם הדעת התורה האמיתית שקבלו אותם מרבותיהם, והם הם הדברים שהיו ידועים בדורות הקודמים לפניהם, מכ"ש בדור המדבר שהיו דור דעה והי' להם בית מדרשו של משה, שהיו הדור שוקדים אצלו כל הארבעים שנה שהיו במדבר לקבל מאתו את התורה שבעל פה, כמ"ש בחז"ל (עירובין נד ע"ב), כיצד סדר משנה, משה למד מפי הגבורה, נכנס אהרן, שנה לו משה פרקו, נסתלק אהרן וישב לשמאל משה, נכנסו בניו, שנה להן משה פרקו, נסתלקו בניו, אלעזר ישב לימין משה ואתמר לשמאל אהרן, נכנסו כל העם ושנה להם משה פרקו, ומסיים, שבסוף נכנסו כל העם ושנה להם וכו', נמצא ביד כל העם ארבעה.

וע"ז אמרו מליצה על "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן" (מכילתא בשלח יז) כי היה להם זמן ללמוד, כי היו אוכלים את המן שהגיע להם מוכן מן השמים, וממילא נתגלו להם בכל יום חדשים נפלאים בכל חלקי התורה.

עכ"פ איך תקשה על דבר שידע אותם התנא בבא בן בוטא שלא ידעו אותם דורו של משה, מכ"ש שהם היו באותו מעשה, כי חטאו בעגל והתרעם עליהם הקב"ה, ואח"כ נתנו להם את המשכן לכפר על עון זה כמובא בכמה מקומות (וראה בסמוך שביותר היה התיקון ע"י אור המנורה).

ועיין ברש"י שיר השירים על הפסוק "צרור המור דודי לי" (א)

סיפורים ולקחיהם | מאת מו"ר שליט"א

נפשות חסידי

ולחקור את תוכן הפתק, אך לימים סיפר לי אבי מורי נ"ע שבאותו פתק כתב רבי בן-ציון שהוא מבקש ברחמים ובתחנונים שכל מי שנכנס אליו לא יזכיר שום שם של אדם מישראל, פן יגיעו לדבר עליו לשון הרע חלילה, כי כאשר רק עלה בלבו ספק שמה שמע דיבורי לשון הרע, היה מסוגל להתענות כמה תעניות על כך, ובימי זקנותו כוחותיו כבר לא היו עמו...

מאידך, כאשר היה הענין נוגע למשנאי ה' לא חשך רבי בן-ציון את שבת פיו, וכאשר שמע שמשוחחים אודות כת המזרחי, נענה: [אבי היה אומר וכופל ומשלש:] מזרחי? טרייף! מזרחי? טרייף! מזרחי? טרייף!...

התגוררו בעיר העתיקה בשכונת לרבי בן-ציון בנו של רבי הערש מיכל שפירא זצוק"ל, ובעודי ילד הייתי נמשך כאבן שואבת להתייצב מתחת חלון ביתו, ולהאזין בשקיקה לקולו הטהור כשהוא קורא במשך שעות ארוכות פרקי תהלים, בנעימות מתוקה שאין לה אח ורע, קולו הערב והמתרפק חקוק בלבי עד עצם היום הזה.

באחרית ימיו, בזמן חולשתו, היה יושב במיטתו ועוסק בעבודת קדשו, כשמעת לעת נכנסים לחדרו אנשי ירושלים כדי להזכיר עצמם בפניו או לעצה וכדו', והכורני, כילד, שעל דלת ביתו היה תלוי פתק כלשהו. צעיר הייתי מכדי להתעניין

לישנא טבא

ניצוץ אחד! | ניצוץ קודש ממאמר ומכתבי מורינו שליט"א

על דבר שבקדושה לא מתחרטים לעולם, לעומת התאוות ה"ו שמתחרטין עליהם מאוד!